

Europa avança, tot i els estats

El principal repte de la UE l'any 2000 serà adaptar-se a l'ampliació, encara que sovint els constructors de la Unió entrin en conflicte amb els estats que la formen.

ERNEST UDINA

La Unió Europea, amb els seus quinze estats, entra en el canvi de mil·lenni sense eufòries, però alhora sense el "europessimisme" tan habitual en les dècades dels setanta i vuitanta. Millor han anat els noranta, perquè després de l'Acta Única del 1986 va arribar, segons l'estratègia del president de la Comissió d'aleshores, Jacques Delors, el mercat únic i el nou Tractat de Maastricht de 1992.

Els governs dels estats, sempre mirant només a curt terme, van pensar

que s'anava massa lluny i des de 1995 van reprendre el comandament "subsidiaritzant" la Comissió Europea, a les ordres del gris Santer. Però alhora, van seguir directes cap a l'euro, gràcies sobretot a un determinant Kohl, ara en hores baixes per corrupció de l'aparell del seu partit, un problema dissortadament encara inevitable a Europa.

L'adopció de la moneda única, decidida el maig del 98 i en vigor financer des del 1999, que no al carrer fins el 2002, va ser el pas més gran fet en la construcció europea des del Tractat fundacional de Roma de 1957. Ha estat el gran pas cap a la integració europea, no solament cap a la cooperació entre

ARXIU / EFE

Romano Prodi és el president de la Comissió Europea. La seva concepció d'aquesta institució, semblant a la que tenia Santer, és d'una Comissió que sigui llavor del govern europeu.

ARXIU

estats. La naixença a primers d'any del Banc Central Europeu va donar a llum la primera institució autènticament federal de la construcció europea. I en conseqüència, a les esperances de lligam de la nova moneda única amb la construcció política d'Europa.

Que l'euro hagi anat baixant respecte del dòlar és més anecdòtic que preocupant. No solament hi contribueix la bona salut de la dita "nova economia" nord-americana, sinó també que l'euro encara no tingui existència física. De tota manera, hi ha previsions de bon creixement econòmic fins a un 3,5% (sis punts més que l'any 1999) i que el mateix 2000, segons l'INSER francès, l'economia europea substitueixi la dels Estats Units com a motor mundial.

Més important és comprovar si, com s'esperava, l'euro comportaria nous avenços en la construcció europea. I els avenços s'han produït. Derivats de l'euro, en són els de la coordinació de la política econòmica entre els Quinze —que encara deixa molt a desitjar— i els encara tímids plantejaments de lluita conjunta contra l'atur, que seran objecte d'una cimera específica el proper mes de març a Lisboa. El gran problema és, però, l'harmonització fiscal, a la qual s'oposa frontalment Gran Bretanya, però que haurà d'arribar durant el nou any, ni que sigui descafeïnada, però amb Blair obligat a cedir.

En l'any 2000 s'inicia el desenvolupament cap a les tres grans decisions —no directament derivades de l'euro, però que entren en l'impuls generat per la moneda única— preses sota la presidència finlandesa: l'ampliació a tretze països, la nova defensa europea i el nou espai interior de justícia i seguretat. Però de nou, en la decisió sempre retardada en els noranta, els estats s'han quedat curts: la reforma institucional.

L'ampliació sacsejarà l'actual Unió, sobretot als països, com Espanya, que tant deuen a uns fons estructurals i de cohesió que pràcticament s'acabaran el 2005. És la probable data d'ingrés dels sis primers admesos (Estònia, Polònia, Txèquia, Hongria, Eslovènia i Xipre, si hi ha acord greco-turc). Entre cinc i deu anys més tard vindran els altres sis (Lituània, Letònia, Eslovàquia, Bulgària, Romania i Malta). Més lluny ho té Turquia. Tot i que, per no provocar, els Quinze no li hagin posat com a condició el reconeixement del poble

Un dels objectius que hauria de tenir Europa en aquest any 2000, i més endavant, és dotar de més poder legislatiu el Parlament Europeu (a la imatge, el nou edifici a Estrasburg).

kurd, el Parlament Europeu ja s'encairarà de recordar-ho.

La candidata Turquia planteja el debat, que durant el 2000 serà molt present, sobre els límits d'Europa. Ja hi ha qui creu que el futur depèn de fixar límits, però la política ha d'imposar-se a la simple geografia.

Quant a la defensa europea, el camí no serà fàcil, però la vergonya de la inferioritat militar respecte dels Estats Units a Kosovo ha fet donar el gran pas de la força d'intervenció europea de 50.000 homes decidida per al 2003. És un bon inici per a l'alt representant Solana, tot i que, no solament gràcies a la seva comprovada habilitat sinó a la voluntat dels Quinze, ha de concretar-se el vell somni d'una veu única en política exterior. De moment, però, s'ha començat a reparar l'error de la fracassada CED o Comunitat Europea de Defensa, avortada per De Gaulle el 1954.

Paral·lelament, problemes de crims i màfies ja globalitzats han fet avançar, amb data també per al 2003, la cooperació judicial i policíaca entre els Quinze. El gran problema, però, continua essent la por dels estats, gelosos de la seva sobirania, d'abordar i legislar l'Europa dels Ciutadans, que continua essent el tema pendent de la reforma institucional.

És imprescindible la reforma institu-

cional no solament per adaptar les institucions actuals dels Quinze —no reformades des que n'eren sis—, a la nova Europa dels 28, amb cinc-cents milions de ciutadans, sinó també per configurar un nou espai polític, entre confederal i federal. Un dels grans reptes del 2000 és la CIG o Conferència Intergovernamental, que no pot quedar-se en la nímia reforma de nombre de comissaris, nova valoració del vot de cada país, i ampliació dels temes a abordar per majoria i no solament per unanimitat.

Definir la Comissió com a llavor d'un futur govern europeu tal com vol un Prodi més en línia amb Delors que amb Santer, i donar més poder legislatiu al Parlament, per superar el crònic dèficit democràtic, haurien de ser clars objectius, així com el de definir millor la cooperació reforçada entre els països que vulguin avançar en algunes matèries no condicionants per als altres i especialment anar cap a la Carta de Drets o de Ciutadania europea, que prefiguri una futura Constitució.

La Unió Europea avança, sempre en la lluita entre simples cooperacionistes i integracionistes, però li falta fer el gran pas polític que els estats impedeixen, cosa que fa real aquella frase d'André Fontaine: "quant a la construcció europea, no sabem ben bé on anem, però hi anem".